

ISSN 2076–1554

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВГО Українська академія наук

Видавництво «Гілея»

 Гілея

Науковий вісник

Випуск 139 (№ 12)

Ч. 1. Історичні науки

Київ – 2018

Збірник засновано 2004 року. Вихід з друку – щомісячно

Фахове видання
з історичних наук затверджено наказом Міністерства освіти і науки України
№ 1328 від 21 грудня 2015 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації: серія КВ № 22632-12532ПР від 24 квітня 2017 року

Друкуються за рішенням:
Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 5 від 29 листопада 2018 р.)

Збірник входить до міжнародних баз
Google Scholar, Index Copernicus (Польща); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Індія).

Шеф – редактор:

Андрушенко В. П., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор:

Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори:

Кивлюк О. П., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Муляр В. І., д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)

Редакційна рада:

Андрушенко В. П., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Зеленков А. І., д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)

Колесник В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України (Україна, Київ)

Мирзаханян Р., д-р іст. наук, проф. (Арменія, Єреван)

Михальченко М. І., д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України (Україна, Київ)

Рафальський О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

Савельєв В. Л., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Солдатенко В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України (Україна, Київ)

Степико М. Т., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна колегія з історичних наук:

Войпехівська І. Н., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

Дробот І. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Журба М. А., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Лазько Г. Г., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)

Лисак В. Ф., д-р іст. наук, проф. (Україна, Маріуполь)

Мезга М. М., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)

Михайлюк В. П., д-р іст. наук, проф. (Україна, Старобільськ)

Стоян Т. А., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Сущко О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Червєга Л. М., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Шаповал Ю. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

Гілея: науковий вісник. – К. : «Видавництво «Гілея», 2018. – Вип. 139 (12). Ч. 1. Історичні науки. – 242 с.

Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем сучасної науки в умовах полікультурного глобалізаційного суспільства. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Шевченко Н. В. Нотаріат України в другій половині XIX – на початку XX ст.: історіографія проблеми	7
Демченко А. В. Харчування працівників металургійних підприємств України наприкінці XIX – на початку XX ст., в контексті їх повсякденного життя	13
Лисенко М. С. Проблеми півдня у спогадах І. Г. Палімпєстова (др. пол. XIX ст.)	18
Загорулько Р. О., Т. Шевченко в дзеркалі публікацій у київській газетній періодиці 1905–1914 рр.	22
Хомич П. М. Бойові дії на Волинському Поліссі під час Першої світової війни у висвітленні вітчизняної історіографії	26
Піховська Т. В. Діяльність української інтелігенції у галузі освіти в Першій Чехословацькій республіці (1918–1938)	31
Євсюкова О. Г. Кустарно–ремісничя промисловість м. Харкова за часів непу в історіографії 1920–х рр.	34
Желєзко А. М., М. Грушевський – фундатор мережі етнологічних науково–дослідних установ в системі ВУАН 1924–1930 рр.	38
Чаговець Т. В. Фінансова політика в житловому питанні в роки непу в Україні (1921–1928 рр.)	42
Гай–Нижник П. П. Карпатська Україна (Підкарпатська Русь) 1938–1939 рр. як одна із «розмієних монет» Мюнхенського договору	48
Костюк Л. В. Діяльність О. Кандиби–Ольжича у розбудові Карпатської України	57
Дзюбланко І. М., Слищанко Я. Ю. Національна політика СРСР щодо єврейської етнічної меншини в 20–х – 40–х роках XX століття	60
Стасюк І. М., Гнідик І. І. Душпастирська діяльність отця Омеляна Ковча на території Перемишлящини у 20–х – на початку 40–х рр. XX ст.	66
Савастьянов О. В. Вивчення історії регіону на сторінках наукового часопису «Крым» (1925–1929 рр.)	73
Лисийко Я. Б., Мальник Р. П. Ідейне становлення та діяльність Петра Федоріва до початку Другої світової війни	80
Тараньське М. О. Політика сталінського режиму щодо дітей і підлітків у роки німецько–радянської війни і турбота про них селян України 1941–1945	84
Іваненко А. О. Нормативна правотворчість органів місцевого управління у цивільному законодавстві на початковому періоді гітлерівської окупації (на прикладі Київської міської управи)	94
Вітряк М. М. Політика історичної пам'яті під час президентства Л. Д. Кучми	99
Барановська Т. В., Шарата Н. Г. Наукова достовірність чи наукові припущення в реконструкції життєдіяльності видатної особистості	103
Голубець І. М. Туристичні подорожі як історичний феномен людства: до постановки проблеми	108
Гнідик І. І., Стасюк І. М. Сучасні інноваційні підходи у сфері розвитку історико–культурної спадщини	111
Харламов М. І. Життя та діяльність начальника пожежної охорони м. Харків Миколи Васильовича Михайлова	116
Соловей Г. М. Внесок науково–дослідних установ у розроблення та впровадження протирозійних технологій у Західному регіоні України (1990–ті – 2010–ті роки)	118
Іванов Д. І. Зовнішньополітична доктрина Консервативної партії Великої Британії у відображенні передвиборних маніфестів (1992–2010 рр.)	123
Бідун Ю. В. Історіографія середньої духовної освіти на українських землях Російської імперії в працях сучасних українських дослідників (після 1991 р.)	128
Ворбицький Б. Д. Зовнішньополітична депутатська діяльність Богдана Гориня в 1992–1994 рр.	133
Дубова С. В. Проблема визначення поняття «корінні народи» у діяльності міжнародних організацій	137
Буховський І. В., Зінкавич Р. Д. Деякі технологічні особливості виготовлення середньовічного меча	142
Конюхов С. В. Особливості функціонування альтернативних історій у символічному просторі музею. Музей як місце для уяви	147
Муханов В. М. Історико–економічні аспекти становлення вітчизняної галузі промислового вирощування сої в кінці XX – на початку XXI ст.	156
Опря Б. О. Передумови виникнення та розвитку історико–культурного туризму в місті Кам'янець–Подільський	161
Плазова Т. І. Українська міжвоєнна еміграція в Австрії	166
Масний В. О. Безпекова складова відносин США та Югославії середини 1940–х – середини 1960–х рр.	170
Каріков С. А. Лютеранська конфесіоналізація і Георг Саксонський	174
Гольд Г., Дорошова А. О. Антифашистський рух на землях Південної Бессарабії у 1941–1944 рр. та крах Румунії	178
Горопаха С. В. Особливості реалізації Хорватією курсу на інтеграцію в ЄС у 2011–2013 рр.	183
Щербина Н. Ф. Історичний досвід функціонування ланкастерських шкіл у Південній Бессарабії	188
Гадирев В. И. Гарабаг – историческая территория Азербайджана (Гарабаг – исторична територія Азербайджану)	192
Гасанова А. Международные отношения Национальной Академии Наук Азербайджана (Міжнародні відносини Національної Академії Наук Азербайджану)	198

Фокін Д. А. Адвентистська субкультура як частина неофіційної культури СРСР (Адвентистська субкультура як частина неофіційної культури СРСР)	201
Григорук Н. А. Життєвий шлях російського імператора Павла I	205
Стрілюк О. Б., Ячменів К. М., Слівпраця П. А., Століпін та І. Я. Гурлянда щодо вирішення «Фінляндського питання»	209
Гуцало С. Є. Інтеграційні процеси в регіоні Аравійського півострова і Затоки в контексті боротьби аравійських монархій за єдність в умовах змін субрегіонального простору	214
Грицюк В. М. Казаристи в наступальних операціях українських фронтів у 1944 році	233

УДК 94(477)

**ДІЯЛЬНІСТЬ О. КАНДИБИ-ОЛЬЖИЧА
У РОЗБУДОВІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ**
**ACTIVITIES OF O. KANDYBA-OLZHYCH IN THE
DEVELOPMENT OF CARPATHO-UKRAINE**

Костюк Л. В.,

кандидат історичних наук, доцент
кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства,
Тернопільський національний педагогічний
університет ім. Володимира Гнатюка (Тернопіль,
Україна), e-mail: n.hryhoruk@ukr.net

Kostyuk L. V.,

Ph.D., associate professor of world history and
religious studies, Ternopil National Pedagogical
University Volodymyr Hnatyuk (Ternopil, Ukraine),
e-mail: n.hryhoruk@ukr.net

На основі численних історичних джерел та документів розкрито основні етапи становлення Карпатської держави, визначено напрямки її діяльності. Комплексно досліджено діяльність О. Кандиби-Ольжича у Карпатському зриві та визначено роль ОУН у побудові політичної формації. Застосовані методи дослідження (порівняльно-історичний, хронологічний) дозволили об'єктивно розкрити діяльність політика на Закарпатті. У висновках стверджується, що політик за незначний термін перебування на Закарпатті зробив значний вклад у розбудову культурного напрямку діяльності формації та створив на її території значну кількість політичних груп ОУН.

Ключові слова: О. Кандиба-Ольжич, Карпатська Україна, ОУН, Карпатська Січ.

On the basis of numerous historical sources and documents, to reveal the main stages of formation of the Carpathian state, the main directions of its activity. The activities of O. Kandyba-Olzhych in the Carpathian disruption are comprehensively studied and the role of the OUN in shaping the political formation is determined. Applied research methods (comparative-historical, chronological), which allowed to objectively disclose the policy in Transcarpathia. It is argued that the politician, for a short period of time in Transcarpathia, made a significant contribution to the development of the cultural direction of the activity of the formation and created a large number of its derivative groups in the territory of the OUN.

Keywords: O. Kandyba-Olzhych, Carpathian Ukraine, OUN, Carpathian Sich.

За кожною історичною подією стоять визначні люди, сильні творці, які силою своєї невичерпної енергії вносять у звичайний плін часу вагомі зміни, сприяють розвитку в суспільстві ентузіазму, інтелекту та стають рушіями соціальних трансформацій. Вони втягують у свою орбіту якомога більше активних людей, змінюють хід окремих подій, надаючи їм вагомого значення. Тому історія діяльності окремих політичних об'єднань та визначних постатей тієї чи іншої доби допомагає виробити стратегію діяльності сучасним політикам, а також нерідко стає моделлю формування партій та засобом генерації ідей для збільшення електорату. Одним із найбільш цікавих державних утворень ХХ століття є Карпатська Україна, в ракурсі діяльності якої помітною фігурою є постать О. Кандиби-Ольжича.

Метою нашої розвідки стало з'ясування ролі та місця О. Кандиби-Ольжича в діяльності Карпатської України 1938–1939 рр. Завдання дослідження полягає в тому, щоб оцінити внесок О. Кандиби-Ольжича у розбудову Карпатської України як політичної формації, розкрити основні

напрямки діяльності політика в ній, визначити його роль у суспільних процесах окресленого періоду.

Відчутний внесок в історіографію порушеного питання зробили праці Л. Череватенка [11], М. Михайлевича [6], М. Неврлого [8], Ю. Химинця [13], В. Шевченко [15], в яких розкрито основні етапи становлення держави на Закарпатті та визначено роль О. Кандиби-Ольжича у новоствореній організації, а також проаналізовано його діяльність у формуванні культурницького напрямку та ряду похідних груп ОУН на території Закарпаття.

Ще одним не менш важливим етапом у житті політика є його безпосередня участь у карпато-українському зриві, куди він виїжджає за дорученням Є. Коновальця та А. Мельника, очолюючи усю роботу ОУН з організації державного життя та оборони. Окремі згадки про діяльність О. Кандиби-Ольжича на Закарпатті зустрічаємо в спогадах Ю. Химинця: «...політик у Празі разом з студентською молоддю, вихідцями із Карпат (С. Росоха, І. Гірна-Шпилька, І. Колоста та ін.), видав молодіжний часопис «Пробоем» [13, с. 72].

Необхідно додати, що ще до 1938 року на Закарпатті О. Кандиба-Ольжич перебував неодноразово. Так, на початку 30-х років політик приїжджав як представник закордонного проводу ОУН. Цей візит докладно описано у спогадах Ю. Химинця і «...у 1934 р. до Мукачева прибули Ярослав Барановський і Олег Кандиба. Ціль їхньої поїздки була подорож до Ясіна, щоб відібрати Машейка, особу, котра виконувала агентант на польського міністра Перацького» [14, с. 48].

Також є свідчення, що за ініціативою О. Ольжича 10 грудня 1938 р. в м. Хуст було створено Українське еміграційне бюро в Карпатській Україні на чолі з М. Галаганом і В. Колодієм. Ця установа мала на меті сприяти доцільному використанню сил, знань і фінансових ресурсів української еміграції у розбудові державно-господарчого й культурного життя Карпатської України.

На початку 1939 р. до м. Хуст знову прибув О. Кандиба-Ольжич як представник ПУНУ в справі Карпатської України та передав М. Колодзиському, З. Коссаку і Р. Шухевичу «свору догану за організаційну несубординацію», перехід без дозволу керівництва у Закарпаття та участь у розбудові його збройних сил [9, с. 29]. Три згадані особи категорично відмовились виконати наказ, згідно з яким усі члени ОУН мали покинути Закарпаття. Зайнявши таку рішучу позицію, вони виступили проти лінії політики Проводу українських націоналістів.

Доречно додати, що О. Кандиба-Ольжич, перебуваючи на території Закарпаття, намагався одержати громадянство. Так, 17 січня 1939 р. він звернувся із заявою до Комісаріату закордонних справ про надання йому громадянства, однак воєнні дії перешкодили здійсненню цих планів [12, с. 348–349].

Зазначимо, що на початку 1939 р. О. Кандиба-Ольжич проводив досить активну організаційну та

пропагандистську діяльність у містечках та селах Хустщини. Водночас як заступник голови проводу ОУН політик тримався в тіні: не виступав у пресі, не втручався у справи керівництва Карпатської України, але докладав великих зусиль для створення нових осередків ОУН. Саме ці осередки діяли в умовах угорсько-фашистської окупації. Доказом цього, як стверджував О. Мишанич, «є видавництво двох номерів підпільного журналу «Чин» [7, с. 276].

Так, за свідченнями М. Михайлевича, разом із О. Ольжичем, З. Коссаком («Гарнавським») і М. Колодзінським («Гузаром») він був присутній на зборах в «американському домі» у м. Хуст, де вирішувалось питання мистецького оформлення прапорів різних підрозділів Карпатської Січі, проведення маніфестацій, свят та всіляких урочистостей у Карпатській Україні [6, с. 170].

Також у м. Хуст політик входить до штабу організації національної оборони «Карпатська Січ», котру очолювали М. Арказ та Г. Стефанів. У цей час на Закарпаття прибуло чимало членів проводу ОУН, котрі на різних ділянках громадсько-культурного та військово-політичного життя включилися у розбудову молодого держави, зокрема У. Самчук, Я. Барановський, Р. Шухевич та ін. [7, с. 273–274]. Як стверджує В. Шевченко, «всі прибувші із Праги відомі письменники формують літературно-мистецьке товариство «Говерла», яке видавало місячник під редакцією О. Ольжича» [15, с. 3]. Підтвердження цього факту знаходимо в щоденнику В. Гренджа-Донського, котрий стверджував, що «...видається періодична преса та журнал «Говерла», редактором котрого є О. Кандиба-Ольжич» [2, с. 198].

Доречно додати, що у м. Хуст спершу планувалося видавництво журналу «Чорногора», але в процесі підготовки першого номера назву було змінено на «Говерла». Сам же журнал був задуманий не як локальне місцеве видання, а як всеукраїнський помісячник, котрий би висвітлював усі здобутки української культури. Щодо авторів, то редакція співпрацювала як із місцевими дописувачами, так і з пражськими.

Цікавим є питання редагування цього журналу. Так, за редакцію відповідав І. Роман (його ім'я було поставлене з політичних міркувань), а офіційним, на думку О. Мишанича, редактором був О. Кандиба-Ольжич [7, с. 284].

Неоднотипною була і структура випусків. Перший номер помісячника розпочинався віршем Ю. Клена, але більшість місця на шпальтах всетаки займали публіцистичні та критичні статті, серед яких була і стаття О. Кандиби-Ольжича «Українська література і 20-річчя більшовицької революції», котра попри задекларований у назві акцент на літературний процес, характеризувала розбудову карпатської державності. Ця стаття має принципове значення для інтерпретації точки зору вченого та є вагомим доказом його участі у розбудові української державності.

Члени ОУН, прибувши на Закарпаття, у своїх визвольних прагненнях об'єдналися із тими

провідниками краю, котрі орієнтувалися на власне українські сили, бо саме Закарпаття було одним із десяти округів України, на котрий поширювалася діяльність ОУН. Власне, на О. Кандибу-Ольжича було покладено значні повноваження, визначені проводом ОУН. Головне завдання, котре стояло перед ним у Карпатській Україні, – розбудова ОУН та поширення впливу цієї організації на місцеве українське населення. Основним результатом цієї роботи стали результати виборів до сейму Карпатської України (12 березня 1939 р.), згідно з якими 92,5% населення краю проголосувало за створення незалежної держави. Це показало значну перемогу національно-демократичних сил.

Аргументи на користь вище наведених фактів знаходимо у спогадах У. Самчука: «...не всім було відомо, що головною пружиною національного сектора цих подій був Ольжич, який користувався беззастережним довір'ям і респектом всіх своїх співробітників і мав безпосередній, майже щоденний зв'язок з головою проводу – полковником Мельником...» [10, с. 385]. Щодо діяльності О. Кандиби-Ольжича, то він та його однодумці постійно проводили наради, з'їзди. Одночасно в активістів виникали певні непорозуміння із урядом Карпатської України. Це було пов'язано із тим, що прем'єр-міністр А. Волошин займав більш помірковану позицію щодо чеської адміністрації, сподіваючись, у свою чергу, на підтримку Німеччини, тим самим недооцінюючи Угорщину. Карпатська Січ (повністю підпорядкована ОУН) навпаки готувалася до збройного протистояння колонізаторам. Сам, О. Кандиба-Ольжич про дії організації визначав: «П'ять місяців державного життя Карпатської України, пробігали в нерівних та несподіваних умовах. Від самого початку його і до кінця Карпатська Січ була на передовому плані всіх моїх здвигів» [4, с. 37]. Тому, перебування О. Кандиби-Ольжича в Карпатській Україні було певним випробуванням як для політика, проповідника ОУН, організатора, військового командира.

До участі у карпатських подіях політик ґрунтовно готувався, за короткий час пройшов певну військову підготовку під керівництвом одного із найдосвідченіших українських військових генералів В. Петрова, повний військовий курс (зокрема вправлявся в розробці тактики партизанських дій). Після закінчення цих військових курсів усієї групи на чолі з Олегом Кандибою-«Ольжичем» було надано звання поручиків.

Необхідно відзначити, що долю України в цей час вирішували різнонаціональні політичні сили. Так, Німеччина уже з 1 жовтня 1938 р. розпочинала розподіл Східної Європи (окупація Судейської області). У цей час в українців з'являється надія на незалежність, але, на жаль, вона була марною: Угорщина у змові з Німеччиною розпочинає окупацію Карпатської України. Тому 14 березня 1939 р. український уряд проголосив незалежність, а вже наступного дня національна армія держави вступила у збройну боротьбу із угорськими

військами. Керівництво ОУН виступило проти збройної боротьби та висунуло ряд заборон. Зокрема, «членам ОУН, – відзначав О. Баган [1, с. 123], – заборонено переходити кордон на Закарпаття». Тому, всупереч наказам проводу, не маючи належної підтримки з боку всієї організації, З. Коссака, Р. Шухевич із власної ініціативи продовжили активні дії у боротьбі за незалежність Закарпаття.

О. Кандиба–Ольжич як член ПУНУ та його представник у Закарпатті, передаючи заборонені накази Проводу свавільним крайовикам, одночасно заявляв, що він не погоджується із їхньою позицією і солідаризується із прихильниками активної боротьби. Саме тому, «Карпатська Січ» разом із О. Кандибою–Ольжичем видає наказ про організацій відступ із околиць м. Хуст у гори для продовження партизанської боротьби. Як зазначив, приятель дитинства О. Кандиби М. Бажанський: «... в цей час велику кількість борців було взято у полон і відправлено до концентраційного табору Вароупуші. Між ними опинився також і Ольжич та багато співробітників «Летючої Естради» [2, с. 9]. До всіх арештованих угорська влада застосувала жакливі тортури, багатьох «січовиків» розстрілювали без суду та слідства. О. Кандиби–Ольжичу вдалося вирватися із угорської тюрми. Цьому сприяло те, що він був громадянином Чехословаччини, відомим вченим–археологом (зі світовим визнанням), а його діяльність як першого заступника ОУН залишилася в тіні. За всіма даними, як зазначав О. Мишанич, «О. Кандиба–Ольжич залишив Угорщину разом із іншими 60 ув'язненими, а 2.05.1939 р. був відправлений до Австрії. Після свого звільнення політик висвітлив події у Закарпатті у редагованому ним збірнику «Карпатська Україна в боротьбі» [3, арк. 16]. В авторській статті «Вояки–будівничі» О. Кандиба писав: «Мадарський терор лютував без стриму кілька тижнів. Січовиків, яких полонено в боях за Королеве, Севлюш, Рокосів, Копаню, розстрілювали на місці... Тюрми набито арештованими, з якими поведилися мадари нелюдсько...» [5, с. 2].

Отже, майже піврічне перебування О. Кандиби–Ольжича у Карпатській Україні, його самовіддана праця для розбудови й оборони молодій державі є зразком боротьби за українську державу в умовах бездержавності України. Виконуючи відповідальне доручення Проводу ОУН, політик зробив усе можливе й від нього залежне для утвердження державності на цій частині української землі.

Список використаних джерел

1. Баган, О., 1993. 'Основні віхи життя і творчості О. Ольжича', *Гузар З., Баган О., Червак Б., Українські письменники націоналісти «Празька школа»*, Жидачів, 399 с.
2. Бажанський, М.О., 1986. 'Ольжич і батьки', Детройт, 64 с.
3. 'Видання мельниківського проводу', *Центральний державний архів вищих органів влади України*, Ф.3833 (Крайовий провід Організації українських націоналістів на західноукраїнських землях), Оп.1, Од.зб.77, 16 арк.
4. Кандиба, О., 1939. 'Вояки–будівничі', *Карпатська Україна в боротьбі*, Вілень, 233 с.
5. Ковалів, Ю., 1994. 'Ми вийшли жорстоке зустріти': Про О. Ольжича', *Літературна Україна*, 16 червня.

6. Михайлів, М., 1974. 'Стрибками по часі', *Непогасний огонь віри. Збірник на пошану полковника А. Мельника*, Париж, с.170.

7. Мишанич, О.О., 2002. 'Ольжич у Карпатській Україні (1938–1939 рр.)', *На переломі*, Київ: Видавництво «Основи», с.273–287.

8. Неврлий, М., 1991. 'Цитаделя духу', Братислава, 231 с.

9. 'ОУН у розбудові Збройних сил Карпатської України (1938–1939 рр.)', 2016, *Науковий вісник*, №2, с.25–33.

10. Самчук, У., 1993. 'На білому коні', *Дзвін*, №2–3, с.29–110.

11. Череватенко, Л., 1994. 'Я камінь з Божої пращі. О. Ольжич', *Незнайому воякові*, Київ: *Фундація імені О. Ольжича*, с.351–424.

12. Чучка, П., 1995. 'Олег Ольжич, Олександр Олес та Улас Самчук у Хусті', *Карпатська Україна і Августин Волошин*, Ужгород: *Гражда*, с.346–367.

13. Хмишнев, Ю., 1991. 'Закарпаття – земля української держави: нотатки історії Закарпаття', Ужгород: *Карпати*, 144 с.

14. Хмишнев, Ю., 1984. 'Мої спостереження із Закарпаття', Нью-Йорк, 148 с.

15. Шевченко, В., 2009. 'Олег Ольжич, український поет словом і зброєю брав участь в обороні Закарпаття 1939 р.', *День*, №43, 14 березня.

References

1. Bagan, O., 1993. 'Osnojni vixy zhyttja i tvorčnosti O. Ol'zhycha (The main milestones of the life and work of O. Olzhych)', *Guzar Z., Bagan O., Chervak B., Ukrain's'ki pyshnyky nacionalisty «Pratzka shkola»*, Zhidachiv, 399 s.
2. Bzhans'kyj, M.O., 1986. 'Ol'zhych i bat'ky (Olzhich and parents)', Detroit, 64 s.
3. 'Vydannja mel'nykiv's'kogo provodu (Edition of the Molnikovsky wire)', *Central'nyj derzhavnyj arhiv vyshih organiv vlady Ukrainy*, F.3833 (Krajovyj provid Organizacii ukrai'ns'kyh nacionalistiv na zahidnoukrai'ns'kyh zemljah), Op.1, Od.zb.77, 16 ark.
4. Kandyba, O., 1939. 'Vojaky–budivnychi (Warrior–builders)', *Karpat's'ka Ukraïna v borot'bi*, Viden', 233 s.
5. Kovaliv, Ju., 1994. 'My vyshly zhorstoke zustrity': Pro O. Ol'zhycha («We came out to be brutal to meet: About O. Olzhych）」, *Literaturna Ukraïna*, 16 chervnja.
6. Myhajlevych, M., 1974. 'Strybkamy po chasi (Leap on time)', *Neпоgashnyj ogon' v'ry: Zbirnyk na pošanu polkovnyka A. Mel'nyka*, Paryzh, s.170.
7. Myshanych, O.O., 2002. 'Ol'zhych u Karpat's'kij Ukraïni (1938–1939 rr.) (Olzhich in the Carpathian Ukraine (1938–1939))', *Na perelomi*, Kyi'v: *Vydavnytstvo «Osnova»*, s.273–287.
8. Nevrl'ij, M., 1991. 'Cytadelja duhu (Spirit of the Citadel)', Bratislava, 231 s.
9. 'OUN u rozbudovi Zbrojnyh syl Karpat's'koi Ukraïny (1938–1939 rr.) (OUN in the development of the Armed Forces of the Carpathian Ukraine (1938–1939))', 2016, *Naukovyj visnyk*, №2, s.25–33.
10. Samchuk, U., 1993. 'Na bilomu koni (On a white horse)', *Dzvin*, №2–3, s.29–110.
11. Cherevatenko, L., 1994. 'Ja kamin' z Bozhoi' prashhi. O. Ol'zhych (I am a stone of God's sling. O. Olzhich)', *Neznajomu vojakovi*, Kyi'v: *Fundacija imeni O. Ol'zhycha*, s.351–424.
12. Chuchka, P., 1995. 'Oleg Ol'zhych, Oleksandr Oles' ta Ulas Samchuk u Husti (Oleg Olzhich, Alexander Oles and Ulas Samchuk in Hust)', *Karpat's'ka Ukraïna i Avgustyn Voloshyn*, Uzhgorod: *Grashda*, s.346–367.
13. Hymynec', Ju., 1991. 'Zakarpat'cja – zemlja ukrai'ns'koi' derzhavy: notatky istorii Zakarpat'cja (Transcarpathia – the land of the Ukrainian state: notes of the history of Transcarpathia)', Uzhgorod: *Karpaty*, 144 s.
14. Hymynec', Ju., 1984. 'Moï sposterezhenja iz Zakarpat'cja (My observations from Transcarpathia)', N'ju-Jork, 148 s.
15. Shevchenko, V., 2009. 'Oleg Ol'zhych, ukrai'ns'kyj poet slovom i zbrojeju brav uchast' v obroni Zakarpat'cja 1939 r. (Oleg Olzhich, Ukrainian poet with words and weapons participated in the defense of Transcarpathia in 1939)', *Den'*, №43, 14 bereznja.

***

